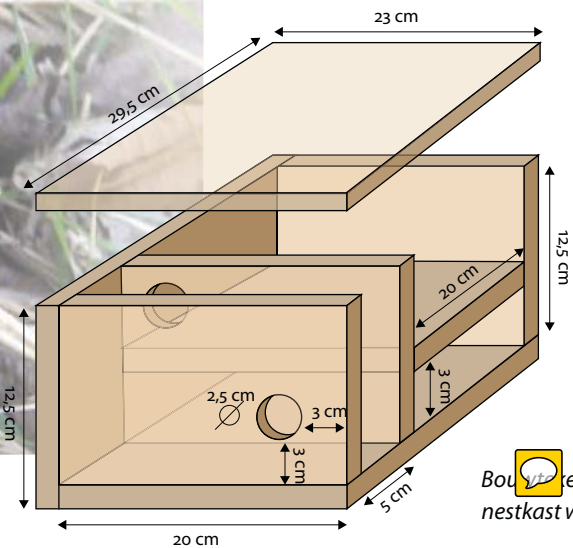

De wezel, *Mustela nivalis*

Deel 5 van onze predatoren van woelmuizen en -ratten gaat over het kleinste roofdier ter wereld: de wezel.

Ze zijn volledig carnivoor en hebben een uitgesproken voorkeur voor woelmuizen en woelratten. foto: Birgit Brunhaut

Stijn Raymaekers
pcfruit vzw

Beschrijving

De wezel, ook wel muiswezel of muis-hond genoemd, is de kleinere broer van de hermelijn die in het vijfde deel van deze reeks zal besproken worden. In Vlaanderen komt de wezel nog algemeen voor. Hij wordt echter zelden gezien door zijn verborgen levenswijze. Meestal wordt hij gezien als hij snel de weg oversteekt, en zo de indruk van een 'rennende sigaar' achterlaat. Wezels hebben een typische bruine vacht op kop, rug en staart, terwijl de buik wit is. De scheiding tussen deze twee kleuren is onregelmatig van vorm, wat een belangrijk onderscheid vormt met de gelijkende hermelijn. Een ander belangrijk onderscheid met de herme-

lijn is de staart: die van de wezel is een kort bruin sprietje, die van de hermelijn is meer een lange kwast met een duidelijk zwart uiteinde. In tegenstelling tot hermelijnen worden wezels in onze contreien ook nooit wit in de winter. Wezels kegelen regelmatig, waarmee bedoeld wordt dat ze regelmatig rechtop gaan staan om hun omgeving te verkennen.

Afhankelijk van het voedselaanbod, brengt de wezel een- tot tweemaal per jaar een nest met jongen groot. De eerste worp vindt plaats in april of mei, na een draagtijd van 34 tot 37 dagen. Een eventueel tweede worp volgt dan in juli of augustus. Per worp krijgen de dieren 4 tot 6 jongen. Als de jongen acht weken oud zijn kunnen ze al goed jagen en vanaf de twaalfde week kunnen ze al zelfstandig leven, maar doorgaans gebeurt dit toch pas vanaf de 40e week. De grootte van de territoria en daarmee ook de populatiedichtheid kan sterk schommelen en

hangt ook rechtstreeks samen met het voedselaanbod: 1–25 ha voor mannetjes en 1–7 ha voor vrouwtjes en een dichtheid van 1–100 dieren per 100 ha.

Voedsel

De wezel mag dan wel klein zijn, maar hij is een grote jager. Omdat hij een hoog metabolisme heeft en dus snel energie verliest, moet hij regelmatig eten. Hij jaagt daarom zowel overdag als 's nachts. Wezels zijn volledig carnivoor en hebben een uitgesproken voorkeur voor woelmuizen en woelratten, die vaak achtervolgd worden tot in hun hol onder de grond. Als de muizenpopulatie laag is, eet hij soms ook vogels, eieren, insecten, kikkers en jonge konijnen. Per dag eet hij 2 woelmuizen of een halve woelrat, wat bij een nest van 6 jongen en 1 vrouwtje dus al snel kan oplopen tot 14 woelmuizen per dag.

Aantrekken

Buiten het feit dat wezels vochtige gebieden vermijden, stellen ze weinig eisen aan hun leefgebied, zolang er maar genoeg microstructuur aanwezig is met schuilplaatsen en voedsel, zoals perceelsranden en muizengangen. Grotere populaties wezel zal men wel enkel aantreffen waar er genoeg dekkingbiedende landschapselementen zijn zodat ze bij gevaar snel kunnen wegvlugten. Regelmatig verplaatsen wezels hun jongen ook naar andere schuilplaatsen. En dat kan onder verschillende vormen zijn: verlaten muizennesten onder de grond, dode holle bomen op de grond, dicht struikgewas, verwilderde hoekjes, gestapelde hooi- of stobalen, hooimijten, takkenwal, houthopen, houtstapels, steenhopen en stenen muren (zie foto 2). Omdat de wezels deze schuilplaatsen ook zullen gebruiken om te slapen en hun jongen groot te brengen, is het belangrijk dat ze wind- en regenrijke ruimtes bevatten met een droge warme ondergrond.

Degenen die zelf zo'n hout- of steenhoop willen aanleggen, kunnen onderaan het grove materiaal stapelen ten einde zulke ruimtes te creëren waarin droge bladeren, stro of houtschilfers gelegd kunnen worden. Ook materiaal van oude vogel- of muizennesten kan gebruikt worden. Let er vooral op dat deze ruimtes niet nat kunnen worden door regenval of bodemnatheid. Verder is het aan te bevelen om meer dan één

uitgang (4 tot 10 cm diameter) te voorzien zodat ze bij gevaar een andere weg uit kunnen. Ook opletten als er op een later tijdstip extra materiaal op de hoop wordt gegooid, dat deze uitgangen niet gedicht worden. Zulke hopen hebben best een hoogte van minimaal 1, een breedte van minstens 2 en een lengte van minstens 3 meter. Zwitserse onderzoekers raden een maximale afstand van 20 meter tussen twee verschillende schuilplaatsen aan.

Een andere mogelijkheid om nestgelegenheid te voorzien, is het plaatsen van nestkasten (zie foto 3 en figuur 1). Maar ook deze zullen op een of andere manier moeten worden ingekleed in het landschap en kunnen niet zomaar naakt in de boomgaard worden geplaatst. Ze worden dus best langs perceelsranden geplaatst en met takken of ander materiaal bedekt zodat er eigenlijk ook een hoop(je) ontstaat. Zo'n nestkast voldoet idealiter aan de volgende eigenschappen:

- goed ademend materiaal, of kleine verlichtingsgaatjes voorzien
- ruwer materiaal, niet zo glad als bv. betonplex
- verhoogde bodem van het woongedeelte (als isolatie)
- dak beschermen tegen regen
- bodem beschermen tegen vocht (op een verhoog plaatsen)
- woongedeelte opvullen met wat droog nestmateriaal
- afneembaar dak

Dive esthopen voor wezel

- diameter ingang: 4 cm
 - met voorportaal
 - gat voorportaal aan andere kant van gat ingang
- Een smalle regenbuis met een diameter van 8 cm en een lengte van 40 cm, die vóór de ingang van zo'n nestkast of natuurlijke schuilplaats wordt gelegd, blijkt trouwens de nieuwsgierigheid van deze beestjes te prikkelen en wordt aanbevolen om een vijftal centimeter voor de ingang te plaatsen, zodat ze ook nog kunnen ontsnappen bij gevaar. Dit soort buizen wordt ook gebruikt voor sporenonderzoek. ■

Bronnen

- C. BOSCHI & J. KRUMMENACHER, (2014). *Fördermassnahmen für Wiesel im Landwirtschaftsgebiet. Gränichen/Frick. pcfruit vzw. (2004).* Kleine roofdieren. In *Functionele biodiversiteit en ecologische maatregelen voor een duurzame landbouw* (pp. 92–97).
- S. VERKEM, J. DE MAESENEER, B. VANDEN DRIESSCHE, G. VERBEYLEN & S. YSKOUT, (2003). *Zoogdieren in Vlaanderen: ecologie en verspreiding van 1987 tot 2002.* Natuurpunt Studie/JNM-Zoogdierenwerkgroep, Mechelen/Gent, Belgium.
- D. E. WILSON, R. A. MITTERMEIER & P. CAVALLINI, (2009). *Handbook of the Mammals of the World (Vol. 1).* Barcelona: Lynx.

Met financiële steun van

Interreg
EUROPESE UNIE
Vlaanderen-Nederland

